GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 172. 27. Października 1817.

Wiadomości zagraniczne.

Włochy.

Dnia 1go Października odprawiło się w Rzymie posiedzenie taynego Konsystorza, na którem miał Papież mowę następuiącą:

„Wielebni Bracia! — Dwóch wybornych Mężów zjednało sobie przez długie piastowanie nayważnieyszych urzędów takie zasługi w Stolicy Apostolskiey, że Naszem zdaniem do naywyższych dostoieństw kościelnych sprawiedliwe prawo maią. Jednego z nich, któregośmy w taynym Konsystorzu z dnia 8go Marca 1815 in petto mieli, mianuiemy dziś Kardynałem; drugiego zaś policzamy teraz, wielebni Bracia, do Kollegium Waszego.

Ci dway Mężowie są: Prosper Bottini, Sekretarz Konzulty, i Augustyn Rivarola Prefekt Apostolskiego pałacu Naszego.

Coż się Wam zdaie?

Z mocy Boga Wszechmogącego, SS. Apostołów Piotra i Pawła i Naszey, mianuiemy Dyakonem-Kardynałem S. Kościoła Rzymskiego, Prospera Bottiniego. — Oprócz niego mianuiemy Dyakonem Kardynałem Świętey Roty Rzymskiey Augustyna Rivarole, ze wszelkiemi potrzebnemi dyspensacyami, derogacyami i klauzułami.

W imie O†ca, i Sy†na, i Du†cha świętego Amen.

W taynym Konsystorzu z dnia 8go Lipca r. b. uwiadomiliśmy Was o umowie, którąśmy z Królem Chrześciiańskim zawarli, tudzież o siedmiu kościołach metropolitalnych i trzydziestu i pięciu kościołach katedralnych, które we Francyi przez upoważnienie Nasze na nowo utworzono. Radość, iaką Wam wówczas ta wiadomość sprawiła, dochodzi dziś do miary zupełney, gdyż nie tylko owe kościoły, o którychśmy namienili, lecz także i owe, które się tam iuż dawno bez Pasterzy w opuszczonym znayduią stanie, opatruiemy, i każdemu Kościołowi Zwierzchnika wyznaczamy. Wyznaiemy, że w tym względzie Królowi Chrześciiańskiemu bardzo obowiązani iesteśmy, ponieważ nam przez bardzo spieszne przesłanie mianowań ową zgotował radość, która się na Nas w Panu zawsze zlewać zwykła, ile razy iesteśmy w stanie Dyecezyom kościelnym owe nastręczać korzyści, które z obecności i urzędowania Biskupa wypływaią. Doświadczona zaś gorliwość Jego Królewskiey Mości wpaia w Nas zaufanie, że także i reszta mianowań wkrótce Nas doydzie, ażeby wszystkie Kościoły tego wielce kwitnącego Państwa, równie i prędko używania owych korzyści dostąpiły. Ustanawiamy teraz trzydzieści i ieden Biskupów. Do tych, według żądania Króla Chrześciiańskiego, przydaiemy ieszcze iednego, nadaiąc mu tytuł stolicy biskupskiey in partibus infidelium, aby w nim kochany Brat Nasz Kardynał Perigord, którego z serca iako Metropolitę nayludnieyszego miasta i Dyecezyi Paryża osadzamy, według życzenia swoiego, współpracownika i pomocnika pozyskał.

Ależ nie sama tylko Francya, lecz także i Piemont otrzymuie dzisiay od Nas kilku Biskupów. Pierwey atoli, nim do tego przystąpiemy, z wielkiem ukontentowaniem donosiemy Wam o umowach, które między Nami, i ukochanym w Chrystusie Synem Naszym Wiktorem Emanuelem Królem Sardyńskim, dla dobra kościołów Państwa iego, pomyślnym i przyiacielskim sposobem do skutku przyszły. Gdy bowiem ów Król tak pobożny, dzielną wolą swoią staranność Naszą uprzedził, przetośmy Naszym listem Apostolskim z dnia 17go Lipca nie tylko owe dziewięć kościołów katedralnych, do których zniesienia Nas uciski zeszłych czasów zniewoliły, nazad przywrócili, lecz dodaiemy do nich ieszcze ieden, którego dawniey w Piemoncie nie było. Tym więc sposobem polepszyliśmy nie tylko ostatni, lecz nawet i dawnieyszy stan owych kościołów. Przy tey sposobności uznaliśmy za rzecz dobrą uczynić taki podział Dyecezyi, iakiby Biskupom i Wiernym więcey dogodności i korzyści przynosił. Wszystkie przeto kościoły, o których tu iest mowa, podzielamy na kościoły metropolitalne i sufragańskie. Kościołów metropolitalnych iest cztery, a mianowicie w Turynie, w Genui, tudzież w Vercelli i w

Chambery; te dwa ostatnie kościoły, które katedralnemi były, wynieśliśmy na stopień kościołów metropolitalnych. Inne będą stosownie do uchwały Naszey kościołami szufragańskiemi tamtych kościołów, ze względu położenia swoiego. Nie ustanowiamy iednakże wszystkich Biskupów tych częścią dawnych, a częścią nowych kościołów, ponieważ Nas mianowania Królewskie dla wszystkich ieszcze nie doszły. Sumienna atoli gorliwość tak pobożnego Króla, każe się Nam owychże co chwila spodziewać, ażeby prawowierni Poddani iego ile możności nayprędzey dostąpili używania swych korzyści, które dla nich z pomnożoney liczby ich Pasterzow wypływać będą.

Prusy.

N. Pruski wydał następuiące wezwanie do Konsystorzów, Synodów i Superintendentow Państwa swoiego:

Jeszcze Moi, spoczywaiący z Bogiem świetli Przodkowie: Elektor Jan Zygmunt, Elektor Jerzy Wilhelm, Wielki Elektor, Król Fryderyk Iwszy, i Król Fryderyk Wilhelm Iwszy, starali się, iak dzieie ich panowania dowodzą, z pobożną gorliwością o to: aby obadwa rozłączone Kościoły protestanckie, reformowany i luterski, w ieden ewanielicko-chrześciiański Kościoł w Kraiu swoim zjednoczyć. Szanuiąc Ich pamięć i zamiar zbawienny, rad łączę się do Nich, i pragnę, abym upodobane Bogu dzieło, które w owoczesnym nieszczęsnym duchu sekty niepokonane trudności znachodziło, pod wpływem lepszego ducha pomiiaiącego to, co nie iest istotnem, a utrzymuiącego stale w chrystyanizmie rzecz główną, w którey się obadwa wyznania iednoczą, na cześć Boga i powodzenie chrześciiańskiego Kościoła w Państwach Moich do skutku przewidzione, i przy zbliżaiącey się stoletniey oroczystości reformacyi, rozpozpoczęte uyrzał. Takowe prawdziwie religiyne zjednoczenie obydwóch, dotąd ieszcze tylko przez zewnętrzne różnice rozłączonych Kościołów protestanckich, odpowiada wielkim celom chrystyanizmu i pierwszym zamiarom reformacyi, wynika z ducha protestantyzmu, wspiera dążenie Kościoła, iest zbawiennem dla pobożności domowey, i staie się źródłem wielu pożytecznych, częstokroć tylko przez różnicę wyznania dotychczas tamowanych popraw w kościołach i szkołach.

Temu zbawiennemu, oddawna iuż, a nawet i teraz tak głosno żądanemu, a tak często bezowocnie próbowanemu zjednoczeniu się, przez które kościoł protestancki do luterskiego, ten zaś do tamtego nie przechodzi, lecz obadwa ieden nowo-ożywiony Kościoł ewanielicko-chrześciiański w duchu świętego Założyciela iego składaią, nie będzie się iuż więcey stawić żadna, z natury rzeczy wynikaiąca zapora, skoro tylko obiedwie strony zapragną go serio i szczerze w duchu prawdziwie chrześciiańskim. Będąc ono przez nie dokonanem, wynurzy godnie wdzięczność, którąśmy winni boskiey Opatrzności za nieocenione błogosławieństwo reformacyi, i uczci czynem pamiątkę wielkich iey tworców, przez dalszy ciąg nieśmierteinego Ich dzieła.

Aleź iakkolwiek bardzo pragnąć muszę, aby reformowany i luterski Kościoł w Pańatwach Moich dzielił ze Mną to dobrze rozważone przekonanie Moie, daleki przecież iestem od tego, abym ie chciał narzucać, lub w tey okoliczności cośkolwiek rozporządzać i stanowić; Uniia ta bowiem wtenczas tylko prawdziwą wartość mieć będzie, kiedy nie z namowy ani oboiętności, lecz z wolności i własnego przekonania czysto wyniknie, i kiedy nie stanie się zjednoczeniem tylko w kształcie powierzchownym, ale według prawdziwie biblilnych zasad, w iedności serc swoie korzenie i siły żywotne mieć będzie.

Jak Sam w tym duchu zbliżaiącą się stoletnią uroczystość reformacyi, wraz z dotychczesną reformowaną, tudzież luterską dwo ską i garnizonową Gminą w Potsdamie, iednocząc się w iedną ewenielicko-chrześciiańską Gminę, święcić i z nią wieczerzę świętą przyymować będę, tak spodziewam się, że ten Móy własny przykład skutkować będzie dobroczynnie na wszystkich protestanckich Gminach w Kraiu Moim, a w duchu i prawdzie powszechnie naśladowanym zostanie. Mądremu przewodnictwu Konsystorzów, tudzież pobożney gorliwości Duchowieństwa i Synodów iego zostawiam zewnętrzny zgodny kształt zjednoczenia się, będąc przekonanym, że Gminy w duchu prawdziwie chrześciiańskim rade za tem pójdą, i że wszędzie, gdzie wzrok serio i szczerze, bez wszelkich nieczystych zamiarów, na istotę i wielkość świętey rzeczy iest obroconym, znaydzie się także łatwo i kształt, a tak zewnętrzne z wewnętrznego po prostu, dostoynie i prawdziwie samo z siebie wypłynie. Oby nie był dalekim czas przybliecony, gdzie pod wspólnym Pasterzem wszyscy w iedney wierze, w iedney miłości i w iedney nadziei, iadną Trzodę Pańską składać będą!

W Potsdamie dnia 27. Września 1817.

Fryderyk Wilhelm.

Szwecya i Norwegiia.

N. Król Szwecyi i Norwegii, zważywszy wielki nieład, w którym się Bank Malmoeski co do wypłaty długow handlowych

(disconto) przez złe zarządzanie znayduie, wydał w skutku uchwały Rady Stanu następuiący Uniwersał, zwołuiący nadzwyczayny Seym Szwedzki:

„My Karol etc. Oświadczamy Wam, Naszym kochanym wiernym Mężom i Poddanym, Stanom Królestwa Szwedzkiego, Hrabiom, Baronom, Arcybiskupowi, Biskupom, Rycerstwu, Szlachcie, Duchowieństwu, Mieszczanom i Włościanom, Nasze szczególnieysze względy, łaskawą przychylność i sprzyiaiące chęci z Bogiem Wszechmogącym. Podczas, gdyśmy się z ustawiczną gorliwością o utorowanie nowych dróg dla popierania pomyślności powszechney starali, i gdy Nas w tem spokoyny i szczęśliwy bieg spraw rządowych, regularne wypłacanie podatków, kwitnące rolnictwo i przemysł, tudzież spokoyne stosunki z Mocarstwami zagranicznemi, wspierały; dowiedzieliśmy się z pomnożoną miarą niespokoyności o złem położeniu, w którem się obecnie część działań Banku dyskontowego znayduie.

Lubo ten Bank zwierzchni zemu zarządowi Naszemu nie podlega, a zatem bezpośredniego związku z należącym do Nas zarządem wewnętrznym nie ma, uważyliśmy przecież, że utrzymanie iego wiarygodności (kredytu) z prawem każdego Współobywatela i bezpieczeństwem publicznem tak bezwarunkowo iest połączone, żeśmy dla poparcia tak ważnego celu zwołanie Stanów za rzecz potrzebną uznali, które to Stany, iak same są twórcami tego Banku, tak też iedynie tylko same, naydzielnieysze i naypewnieysze środki do dopełniania obowiązków iego obmyśleć zdołaią.

Z tego powodu zalecamy i rozkazuiemy łaskawie Wam wszystkim Stanom tego Królestwa, abyście się dnia 20go przyszłego miesiąca Października w Naszem stołecznem mieście Sztokolmie znaydowali; Władze zaś są obowiązane wszystkich przepisow ustawy seymowey, co do wyborów (elekcyi), pełnomocnictw, i innych do tego należących okoliczności iak nayściśley dopełnić, a przy tem oraz ściśle zachować §. 77my pomienioney ustawy seymowey w tey osnowie: „Że w razie, gdyby który Deputowany seymowy w ciągu Seymu lub podczas podroży swoich na Seym i do domu, słowem lub uczynkiem skrzywdzonym, albo też także i po Seymie z powodu owczesnego zachowania się swoiego, zaczepionym został, takowy occupek według 111go §fu konstytucyi, śmiercią karanym bydź powinien.“

Według tego ma więc każdy posłusznie postępować, i zostaiemy Wam wszem i każdemu z Naszą Królewską łaską i dobrocią przychylnymi, Bogu Was Wszechmogącemu szczególniey polecaiąc.

W zamku Sztokolmskim dnia 1. Października 1817. (Podpisano) Karol.

Ponieważ według konstytucyi Stany Szwedzkie co 5, a Norwegskie co 3 lat porządkowo zgromadzać się powinny, przeto byłby Seym Szwedzki dopiero w roku 1820 nastąpić musiał; że zaś Storthing (Seym Norwegski) w przyszłym miesiącu Styczniu w Christianii z porządku przypada, przeto były iuż od niejakiego czasu oznaki równoczesnego Seymu Szwedzkiego w Karlsztadzie, niedaleko granicy Królestw obuyga. Szczupłość mieysca tamże i powod w wyższym Uniwersale Królewskim oznaymiony, dały teraz tey rzeczy inny obrot.

Warto iest z resztą teraz tu namienić, że Naród Szwedzki według ostatniego liczenia z roku 1815go, 2,464,941, czyli o 57,735 dusz więcey, aniżeli w roku 1813 wynosi. Z tych reprezentuie się na Seymie 9523 osób należących do 1164 pokoleń szlacheckich, 15,202 osób stanu duchownego, 64,755 osób stanu mieyskiego, i 1,765,397 osób stanu włościan; inni, którzy się do żadnego ze czterech pomienionych stanów w szczególności nie liczą, i do Stanów Królestwa nie należą, wynoszą około 60,000 osob do rodzin nieszlacheckich woyskowych, Urzędnikow cywilnych, Uczonych, posiadaczy dóbr i kopalni, i innych rodzin prywatnych należących, tudzież niemal 500,000 mnieyszych urzędników, rzemieślników na prowincyi, robotnikow morskich, górniczych, fabrycznych i innych, iako też służących. Stan włościan, który w innych Kraiach zazwyczay iedną trzecią część ogólney ludności, w Szwecyi zaś przeszło dwie trzecich części oneyże wynosi, składa się z 636,853 włościan, między którymi się 153,797 posiadaczy własnych gruntów, 4265 osadników od roku 1805go i 199,196 parobków znayduie. Do reszty klas należy około 26,000 właścicieli dóbr i osób prywatnych w służbie nie zostaiących, 5784 Urzędników, 1900 Officerów, 3772 kupców i fabrykantów, 3034 sług kupieckich, 22,777 rzemieslników, czeladnikow i uczniów, 6,2 0 ludzi fabrycznych, 11,010 żeglarzy i maytkow, 14,000 górników, 3,200 węglarzy, traczy i mazi rzy, 2,700 oberżystów, karczmarzy etc. Ludność 86ciu miast Szwedzkich wynosiła ogółem 248,029 mieszkańców, z których 36 miast niżey tysiąca, 25 od 1 do 2000, 8 miast od 2 do 3000, 8 miast od 3 do 4000, 6 miast od 4 do 10,000, w szczególności zaś miasto Karlskrona 11,860, Gothenburg 21,788, a Sztokolm 78,989 mieszkańcow, liczyły.

Od dnia 1 Października przywodzi się do skutku urządzenie Królewskie pod dniem 30. Kwietnia, zakazujące sprzedawanie i używanie kawy w publicznych domach, tudzież na iarmarkach i aukcyach w całey Szwecyi. Z końcem tego roku ustanie także używanie win Szampańskiego, Burgundzkiego, Malvasier, Cap i Tokayskiego, niemniey zagranicznych likworów i piw.

Królestwo Polskie.

Namiestnik Królewski dopełniaiąc przepisów Ustawy konstytucyyney, wydał względem utworzenia Rad obywatelskich urządzenie, którego istotna treść iest następuiąca:

Będzie w każdem Woiewództwie Rada woiewódzka czyli obywatelska, złożona z Obywateli wybranych na Seymikach i Zgromadzeniach gminnych. Każdy Powiat obieraiąc Posła na Seym, wybiera do Rady Woiewódzkiey po dwóch Radców, każde Zgromadzenie gminne po iednym, co lat dwa. Wybranymi z Powiatów ci tylko bydź mogą, którzy stosownie do artykułu 121 konstytucyi, artykułu 28 statutu organicznego o Reprezentacyi narodowey, maią za sobą warunki obieralności na Posłów. Z okręgów gminnych ci obieranymi bydź mogą, którzy używaią praw politycznych, a maią lat 30 skończonych. Każdy Członek do Rady obywatelskiey wybrany, wykona przed Marszałkiem Seymiku lub Zgromadzenia gminnego przysięgę. Do Rad woiewódzkich należy wybor na urzędy sędziowskie w dwóch pierwszych Instancyach; formowanie i oczyszczanie listy kandydatów na urzędy administracyyne i sądowe, stosownie do osobnych urządzeń. Księgi obywatelskie, szlacheckie i gminne, iako też osób do Seymików i Zgromadzeń gminnych stosownie do przepisów konstytucyi i statutu organicznego czynnie należeć mogących, Rada woiewódzka spisywać, spisane sprawdzać, podpisami swoiemi zaświadczać i przez Kommissyą rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi, do Senatu przesyłać pod zatwierdzenie powinna będzie. Rady woiewódzkie nie należąc do Administracyi, nie maią żadnego udziału władzy wykonawczey, ani prawa do nakładania lub repartycyi składek, albo iakichkolwiek bądź ciężarow, bez wyraźnego na to upoważnienia Rządu. Wszelkie atoli uwagi i postrzeżenia do dobra Woiewództwa i iego mieszkańców; do porządku wewnętrznego; do wskrzeszenia, podniesienia lub rozszerzenia przemysłu rolniczego, handlowego i ręko zielnego; do rozkrzewienia edukacyi i oświecenia powszechnego; do polepszenia obyczaiów i ustalenia ducha narodowego ściągaiące się, niemniey do zapobieżenia żebractwu, tułactwu i próżniactwu; do urządzenia iuż istnących, lub zaprowadzenia nowych dobroczynnych instytucyi, podawać Rządowi przez Kommissyę Spraw Wewnętrznych i Policyi, są upoważnione. Rada woiewódzka wszelkie popełnione nadużycia, niesprawiedliwość i uszkodzenie własności publiczney, naruszenie samowolne prywatney, przez Urzędników publicznych w Woiewództwie postanowionych, tak cywilnych iak woyskowych; gwałty zadane wolności osobistey; niemoralne lub gorszące postępowania Urzędników administracyynych, tych ob iętność, niepilność lub pobłażanie i ... kimkolwiek bądź uchybieniom, przez szczegóły wymienione Rządowi donosić może. Rady woiewódzkie są upoważnione udawać się do Kommissyi woiewódzkiey, aby ta do tarczyła im w każdym razie, w czasie ich posiedzenia objaśnień. Kommissye nawzaiem woiewódzkie, ieżeli co osądzą potrzebnem dla dobra Woiewództwa, mogą wcześ. ie przygotować materyały do proiektów, i w tym celu rzecz Radzie woiewódzkiey przedstawić. Dla dopełnenia powyżey wymienionych obowiązków, Rady woiewódzkie dwa razy do roku, to iest, 15go Października i 15go Kwietnia z przepisu zgromadzać się powinny. Posiedzenia ich trwać będą naydłużey dni 14. W przypadkach nagłych, lub za uznaniem potrzeby przez Kommissyę woiewódzką, Prezes teyże Kommissyi, nadzwyczaynie zwołuie Członki Rady woiewódzkiey przez Kommissarzy obwodowych. Po ukończonem każdem posiedzeniu, Rada obywatelska z swych czynności i obrad rapport dokładny Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi przesyłać będzie.

Dnia 18go Października Gminy Cyrkułu IVgo i VIIgo miasta Warszawy, odprawiły zgromadzenie gminne pod przewodnictwem Marszałkow.: Antoniego Łabęckiego Mecenasa, i Józefa Celińskiego. Pierwsza obrała samego Marszałka, a druga Jana Kuźniczowa Deputowanymi na Seym; oprócz tego obrały ieszcze członkow Rady woiewódzkiey i spisały listę kandydatow na urzędy administracyyne i sądowe.

Dnia 16go Października odbyło się w Warszawie losowanie na nagrodę dla dwoch włościan z Woiewództwa Mazowieckiego, którzy gospodarnością, dobremi obyczaiami, spokaynością i innemi cnotami celowali. Ubiegaiący się o nagrodę włościanie ciągnęli sami losy, z których dway po 6000 Zł. Pol. otrzymali.